

nem bizonyító értékű, mivel itt állattúrásokban az ősgyepen is található régészeti leletanyag. A fémkeresős kutatás bronzkori, rézkori és középkori tárgyakat is felszínre hozott.

Fémkeresős kutatás, geodézia, geofizika és szisztematikusan leletgyűjtés a sziget teljes területén megvalósult (0,5 ha). A lelőhely teljes környezetét két felületre koncentrálni megvizsgáltuk extenzív terepbejárással (30 ha), de a növényzeti fedettség nem tette lehetővé az eredményes felszíni leletgyűjtést. A terület LIDAR képe rendelkezésre áll.

Munkatársak: Tobias Kienlin, Honti Szabolcs, Bacskai István és a Miskolci Egyetem hallgatói.

PUSZTAINÉ FISCHL KLÁRA

### 343. Tiszabábolna határa (Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Ő, U, B, Sza

A Gazdasági Operatív Program keretében zajló Szélessávú körhálózati fejlesztések tárgyában megvalósítandó GOP-3.1.2-12-2012-0018 azonosító számú pályázat részeként kiépítendő optikai kábel projekthez végzett a Herman Ottó Múzeum előzetes régészeti dokumentáció készítéséhez kapcsolódó terepbejárást 2014. szeptember 18. és október 2. között Borsod-Abaúj-Zemplén megye DNY-i részén.

*Kappan-fok-lapos II. (KÖH 87773):* A lelőhely Tiszavalktól 1,2 km-re K-re, a közigazgatási határtól K-re, az egykori Tisza medrét körülölelő folyóterasz középső részén, a köztúttól 50 m-re D-re helyezkedik el. A terület mezőgazdasági művelés alatt áll; a bejáráskor learatott napraforgó borította, mely rossz látási viszonyokat biztosított. 70×50 m-es területen szórványosan őskori kerámiatöredékeket gyűjtöttünk.

*Kappan-fok-lapos III. (KÖH 87775):* A lelőhely Tiszavalktól 1,6 km-re K-re, az egykori Tisza medrét körülölelő folyóterasz ÉK-i részén, a köztúttól 60 m-re D-re helyezkedik el. A terület mezőgazdasági művelés alatt áll; a bejáráskor frissen szántott volt, mely közepes látási viszonyokat biztosított. 40×25 m-es területen közepes intenzitással jelentkező neolitikus kerámiatöredékeket és pattintott kőeszközt gyűjtöttünk.

*Nádas-fertő (KÖH 63126):* A már korábban is ismert lelőhely Tiszabábolnától 400 m-re Ny-ra, a köztúttól közvetlen közelében, attól É-ra, egy a környezetéből markánsan kiemelkedő É–D irányú teraszon helyezkedik el. A terület mezőgazdasági művelés alatt áll; a bejáráskor frissen szántott és boronált volt, mely jó látási viszonyokat biztosított. 170×50 m-es területen alacsony intenzitással jelentkező őskori kerámiatöredékeket és egy pattintott kőeszközt gyűjtöttünk. A korábbi bejárások alkalmával bronzkori és késő középkori leletek láttak napvilágot.

*Sportpálya (KÖH 87777):* A lelőhely a tiszabábolnai sportpálya Ny-i szélén, a településtől 200 m-re Ny-ra, a köztúttól 40 m-re É-ra helyezkedik el egy viszonylag lapos területen. A terület mezőgazdasági művelés alatt áll; a bejáráskor frissen szántott és boronált volt, mely jó látási viszonyokat biztosított, azonban a talaj nedveségtartalma miatt nehezen lehetett megközelíteni. Mindössze egy kis területen (30×20 m) gyűjtöttünk római kori (szarmata) kerámiatöredékeket.

*Kis-telek Nyugat (KÖH 87779):* A lelőhely Tiszabábolnától 600 m-re K-re, a Rákóczi TSz mellett, a Sulymos-főcsatorna bal teraszán nyúlik el, a köztúttól D-re 60 m-re. A terület mezőgazdasági művelés alatt áll; a bejáráskor frissen tárcsázott volt, mely jó látási viszonyokat biztosított. 290×60 m-es területen közepes intenzitással kerültek elő bronzkori és római kori (szarmata) kerámiatöredékek és egy pattintott kőeszköz.

*Kis-telek Északkelet (KÖH 87785):* A lelőhely Tiszabábolnától 1,5 km-re K-re, a Sulymos-főcsatorna bal teraszán, attól 150 m-re, a köztúttól D-i oldalán Tiszabábolna és Tiszadorogma közigazgatási határán található. A terület mezőgazdasági művelés alatt áll; a bejáráskor napraforgó borította, mely rossz látási viszonyokat biztosított. A köztúttól induló földút közelében 35×30 m-es területen gyűjtöttünk szórványosan őskori kerámiatöredékeket.

*Páskom Nyugat (KÖH 87789):* A lelőhely Tiszabábolnától 1,8 km-re Ny-ra, a Páskom nevű terület Ny-i részén, a köztúttól 270 m-re É-ra, egy kisebb Ny–K irányú domb Ny-i végén helyezkedik el. A terület mezőgazdasági művelés alatt áll; a bejáráskor frissen tárcsázott volt, mely jó látási viszonyokat biztosított. 50×30 m-es területen szórványosan római kori (szarmata) kerámiatöredékek kerültek elő.

Munkatársak: Fekete László, Csengeri Piroska, Simon József, Galkó József, Toronya Zsolt, Gregóczy Gergő, Nagy S. József.

TÓTH KRISZTIÁN

### 344. Tiszabecs határa (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Ő, B, Lt, N, Á, Ú

Az árvízvédelmi rendszer elemeinek komplex fejlesztésére vonatkozó vízjogi létesítési engedélyes tervek elkészítése a Tisza bal parti töltés 143+258 és 159+382 tkm közötti szakaszára projekt anyaggyűjtő kapcsán Tiszaköröd és Tiszabecs határában, 2014. április 15–17 között terepbejárást végeztünk. Tiszabecs határában az alábbi lelőhelyeket dokumentáltuk.

*Kis úttól Ny-ra (KÖH 86879):* Tiszabecstől közvetlenül Ny-ra, a Kis úttól és a gátörháztól D-re lévő K–Ny-i irányú dűlőút sarkánál, egy kisebb háton jó megfigyelési körülmények között szórványos Árpád-kori és közelebről meg nem határozható őskori kerámianyag került elő. A lelőhely feltehetően D és Ny felé folytatódik. Ezen a területen a mély fekvésű, erdős részén nem lehetett követni. A hát ezen részét feltehetően homok vagy agyagbányászás során hordták el. A lelőhely megközelítőleg É–D-i irányú, kiterjedése 30×20 m.

*Mocsár 1. (KÖH 86875):* A terepbejárást során Tiszabecs településtől Ny-ra, a 491-es sz. főúttól ÉNy-ra, megközelítőleg 250 m-re, a Mocsár nevű határrészen, az alacsony növésű gabona sorai közt, rossz megfigyelési körülmények között kevés számú bronzkori kerámiatöredéket gyűjtöttünk. A lelőhely É–D-i irányú, kiterjedése megközelítőleg 242×75 m.

*Mocsár 2. (KÖH 86877):* A terepbejárást során Tiszabecs településtől Ny-ra, az Öntözött terület nevű határrésztől D-re, a Milotát Tiszabecstől elválasztó Kör-csatornától közvetlenül D-re, közepes-jó megfigyelési körülmények között nagy mennyiségű őskori (bronzkori) és kis mennyiségű újkori kerámiatöredéket gyűjtöttünk. A lelőhely É–D-i irányú, kiterjedése 200×75 m.

*Pető tag 1. (KÖH 86885):* A terepbejárást során Milotától K-re, de közigazgatásilag még Tiszabecs területén, a Pető tag határrész DNY-i részén, a gáttól megközelítőleg 60 m-re egy K–Ny-i irányú szántásban szórványos népvándorlás kori kerámiatöredékek kerültek elő. A lelőhely ÉNy–DK-i irányú, kiterjedése megközelítőleg 210×35 m.

*Pető tag 2. (KÖH 86887):* A terepbejárást során Tiszabecstől Ny-ra, a Pető tag határrész D-i részén, a gáttól megközelítőleg 50 m-re DK-re, szántásban és kisebb részben az alacsony búzában közepes mennyiségű kelta kerámiatöredékek kerültek elő. A lelőhely megközelítőleg É–D-i irányú, kiterjedése 110×60 m.

*Pető tag 3. (KÖH 86889):* A terepbejárás során Tiszabecstől Ny-ra, a Pető tag határrész középső részén, a gáttól megközelítőleg 30 m-re DK-re, kisszámú, szórványos Árpád-kori–késő középkori kerámiaanyagot gyűjtöttünk. A lelőhely megközelítőleg ÉK–DNy-i irányú, kiterjedése 100×20 m.

*Szilas hát 1. (KÖH 86881):* A terepbejárás során Tiszabecstől Ny-ra, a Szilas hát határrész középső részén, a gáttól mintegy 220 m-re D-re közepes-jó megfigyelési körülmények között csekély számú, szórványos népvándorlás kori kerámiatöredéket gyűjtöttünk. A lelőhely É–D-i irányú, kiterjedése 45×20 m.

*Szilas hát 2. (KÖH 86883):* A terepbejárás során Tiszabecstől Ny-ra, a Szilas hát határrész Ny-i oldalán a Pető tag határrésszel szomszédos területen, egy kisebb háton jó megfigyelési körülmények között szórványos bronzkori kerámiatöredéket gyűjtöttünk. A lelőhely É–D-i irányú, kiterjedése 90×35 m.

KISS CSABA

### 345. Tiszacsécsé, Kis-mező (KÖH 86895)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B, Á

Az árvízvédelmi rendszer elemeinek komplex fejlesztésére vonatkozó vízjogi létesítési engedélyes tervek elkészítése a Tisza bal parti töltés 143+258 és 159+382 tkm közötti szakaszára projekt anyagnyerői kapcsán 2014. március 17–18.-án terepbejárást végeztünk.

A terepbejárás során Tiszacsécsé településtől É-ra, a Kis-mező nevű határrész Ny-i szélén, az egykori Tisza mellékág magaspártján, egy átlagos sűrűségű őskori (bronzkor) és Árpád-kori lelőhely került elő. A lelőhely a partot követi, megközelítőleg É–D-i irányú, kiterjedése 120–130×80–90 m. A lelőhely gát felőli része a gát melletti dűlőútig követhető.

KISS CSABA

### 346. Tiszadob, Gyermekváros (Andrássy kastély) (KÖH 35008)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B?

2014. január 9-én bejelentés érkezett a KE-VÍZ 21 Kft. (Nyíregyháza) részéről, hogy Tiszadobon az Andrássy kastély területén, a főbejáratnál jobbra lévő parkolótól – amelyet az egykori kollégium területén alakítottak ki – D-re, a Tisza felé egy csapadékvíz ülepítőt alakítanak ki. Tekintettel az előzményekre – ld. a 2013. évi kutatást<sup>107</sup> az ásati naplóban – szakfelügyeletet írtak elő. A bejelentést követően még aznap kimentünk a helyszínre. A kialakítandó terület É felé a parkoló, K felé egy itt lévő – a XIX. századi cselédlakások későbbi todalékához épített – terasz, Ny felé a telekhatár, D felé pedig a Tisza-part határolja. A rézsús falú ülepítő fenti mérete mintegy 8,8×8,8 m, míg az alsó 7×7 m-es volt. A kialakított szint – a lejtéstől függően – 1,6–2,2 m mély volt, egyenes aljjal. Az ásás során egy régészeti jelenség mutatkozott az altalajban – melyet mindenütt elértek – ami egy ÉNy–DK irányú keskeny árokszakas volt (49. obj.). Ennek hossza 8; szélessége 30–35 cm, átlagos mélysége 25–35 cm volt. (A gép kissé túlhumuszolta, az eredeti, legmagasabban megfigyelhető mélysége – a szelvény közepén, a ki

nem szedett É–D-i irányú, jelenleg is élő, 50 cm széles vízvezető csatorna alatt – 55 cm körül volt.) A fordított trapéz keresztmetszetű árok betöltése az alsó felében homogén szürkésbarna, feljebb homogén sötétbarna. Leletanyaga kevés kézzel formált bronzkori(?) kerámia. Egyéb régészeti jelenség nem került elő. Elmélet szintjén felmerült, hogy az árok esetleg a temetőt (esetleg a települést?) lezáró árok lenne, de az is lehet, hogy egyszerűen csak vízvezetés volt a funkciója.

Annyit érdemes még megemlíteni, hogy a kiásott ülepítő D-i oldalán, mintegy 230–250 cm szélesen egy – minden bizonynyal – pince nyomait figyeltük meg. A pince D-i fala gyakorlatilag megegyezett az ülepítő D-i falával, Ny-i vége, pedig éppen az ülepítő falánál volt. Alja az elért szinttől mintegy 30–40 cm-rel ért véget. (A rajzoláskor felvett fix pontunk a korábban említett terasz DNy-i sarka volt, ettől 20 cm-re Ny-ra kezdődött a kiásott ülepítő széle.)

JAKAB ATTILA

### 347. Tiszadorogma, Rákóczi TSz (KÖH 87787)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) U, Sza

A Gazdasági Operatív Program keretében zajló Szélessávú körhálózati fejlesztések tárgyában megvalósítandó GOP-3.1.2-12-2012-0018 azonosító számú pályázat részeként kiépítendő optikai kábel projekthez végzett a Herman Ottó Múzeum előzetes régészeti dokumentáció készítéséhez kapcsolódó terepbejárást 2014. szeptember 18. és október 2. között Borsod-Abaúj-Zemplén megye DNy-i részén.

A lelőhely Tiszadorogmától ÉNy-ra 300 m-re, a Rákóczi TSz mellett, a köztől É-ra 10 m-re, egy É–D irányú domb D-i részén helyezkedik el. A terület mezőgazdasági művelés alatt áll; a nagyobbik részét lucerna borította, de egy kisebb sávban található friss szántás közepes látási viszonyokat biztosított. 60×20 m-es területen szórványosan neolitikus és római kori (szarmata) kerámiatöredékeket gyűjtöttünk.

Munkatársak: Fekete László, Csengeri Piroska, Simon József, Galkó József, Toronya Zsolt, Gregóczi Gergő, Nagy S. József.

TÓTH KRISZTIÁN

### 348. Tiszadorogma, Szántó-halom (KÖH 81021)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B, Sza, Ú

A lelőhely területén a BORBAS (Borsod Plain Bronze Age Settlements) projekt és a Kunhalmok és földvárak rehabilitációja a BNPI Heves és Borsod-Abaúj-Zemplén megyei területein projekt (KEOP-3.1.2./2F/09-11-2013-0041), 11. alprojekt keretében végeztünk kutatásokat 2014 szeptemberében – geodéziai felmérést (2,5 ha), geofizikai felmérést (2 ha), szisztematikus felszíni leletgyűjtést (1,4 ha) és extenzív terepbejárást (30 ha).

A lelőhely előzetes helyszíni szemléje során Horváth Antónia ép bronzkori edényt talált egy rókalyukban. Így feltételeztük, hogy az ároktői és tiszababolnai bronzkori összetett szerkezetű településekhez hasonló földvárral állunk szemben. Ezért volt indokolt a terület szántása és a szisztematikus felszíni leletgyűjtés. Ennek során, illetve a geofizikai vizsgálat eredményének ismeretében azonban azt állíthatjuk, hogy bár a területet lakták, mind a bronzkor különböző szakaszaiban, mind a császárkorban, a lelőhely nem sorolható a földvárak köré. Feltehetően egy természetes dombhát, melyen több korszakban megtelepedtek.

<sup>107</sup> A lelőhely korábbi jelentését lásd: RKM 2011, 184.